

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Спеціальність – 033 «Філософія»

Рік навчання 1, семестр 2,

Форма навчання денна, вечірня, заочна

Кількість кредитів ЄКТС 5

Мова викладання українська

Лектор курсу

Максюта Микола Єгорович, доктор філософських наук,
професор

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Кафедра філософії та міжнародної комунікації,
корпус. 3, к. 125, тел. 5278150
e-mail maksuta@nubip.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Історія української філософії» - висвітлення та освоєння закономірностей розвитку української філософії, її цілісного образу, як складової світового історико-філософського генезису чинника самосвідомості національної культури.

Завдання дисципліни полягає у наданні здобувачами наукового ступеня «доктор філософії» (PhD) знань про вивчення історії української філософії – шлях поглибленого освоєння й переосмислення основних історичних етапів, визначальних тенденцій розвитку вітчизняної філософської думки, артикулювання співвіднесеності з історичними формами культурного буття та соціальними процесами, української філософії як основи формування національної самосвідомості, виявлення й обґрунтування засобами педагогічного процесу актуальних способів поєднання історико-філософських знань, як дійових чинників удосконалення культури мислення суб'єкта навчання зі знаннями фаховими, «профілізації» історико-філософської підготовки, формування національної ідейності та пробудження громадянських якостей молодих науковців.

Дисципліна «Історія української філософії» забезпечує цілий ряд **загальних і спеціальних компетентностей**, передбачених освітньо-науковою програмою «Філософія». Серед них:

Інтегральна. Здатність розв'язувати теоретичні завдання різного рівня складності завдяки глибокому розумінню закономірностей розвитку суспільства і світоглядних настанов у різних цивілізаційних середовищах та вміння застосовувати філософську методологію для адекватної оцінки антропологічних, екологічних, аксіологічних, соціальних проблем і перспектив сучасного соціокультурного процесу.

ЗК 01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), поєднана з вмінням працювати за правилами (гнучкість), здатність вчитися та оволодівати сучасними науковими знаннями.

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу текстів, здатність оперативно опрацьовувати значні масиви інформації, генералізувати їх в загальну смислову структуру, виявляти слабкі місця, логічну чи смислову уразливість аргументації.

ЗК 07. Вміння формувати дослідницьке поле власного наукового дослідження у відповідності до сучасної парадигми наукового знання.

ЗК 08. Вміння писати власні тексти аналітичного характеру та застосувати необхідні процедури (редагування, коректура, звірка) при підготовці тексту до публікації та публічно презентувати результати наукових досліджень, а також професійно і толерантно вести наукову дискусію.

ЗК 09. Здатність дотримуватись наукової етики, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності.

СК 01. Знання предметної області філософії та розуміння сутності професійної діяльності.

СК 02. Вміння застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК 03. Здатність до інтерпретації та узагальнення текстів, володіння текстологічною культурою філософа.

СК 04. Здатність виконувати оригінальні дослідження та створювати нові знання, що можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

СК 07. Вміння об'єктивно та неупереджено викладати основні проблеми філософії.

СК 08. Вміння використовувати філософські знання для роз'яснення глобальних проблем сьогодення.

СК 09. Здатність критично осмислювати події та явища сучасного життя, використовувати філософську рефлексію для формування власної світоглядної позиції, усвідомлювати моральну відповідальність за результати власної наукової діяльності.

СК 10. Здатність до поширення філософських знань та піднесення філософської культури в Україні.

Вивчення дисципліни «Історія української філософії» забезпечує цілий ряд програмних **результатів навчання** передбачених освітньо-науковою програмою «Філософія». Серед них:

РН 01. Знання та розуміння теоретичних основ філософії і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук, актуальних проблем сучасної філософської думки.

РН 02. Вміння та навички генерувати власні ідеї та приймати обґрунтовані рішення, проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі філософських наук. Вміння та навички формулювати наукові проблеми та розкривати їхнє філософське значення крізь призму сьогодення.

РН 03. Вміння та навички аналізувати інформаційні джерела, виявляти протиріччя і не вирішені раніше проблеми або їх частини, формулювати робочі гіпотези. Вміння відслідковувати найновіші досягнення у гуманітарній науці та знаходити наукові джерела, які мають відношення до сфери наукових інтересів аспіранта (здобувача).

PH 07. Знання ролі інформаційних технологій у науковій та педагогічній діяльності, розуміння загроз зумовлених швидким поширенням комп'ютерних і комунікативних технологій в освіті. Вміння та навички працювати з різними джерелами, вишукувати, обробляти, аналізувати та систематизувати отриману інформацію.

PH 10. Знання та розуміння наукової етики та правил академічної доброчесності, їхньої ролі у науковій діяльності та загальній перспективі розвитку науки та соціуму. Вміння сумлінно та доброчесно виконувати наукові завдання та володіти навичками етичної педагогічної поведінки.

PH 13. Знання основних тенденцій розвитку науки й наукових досліджень у сучасному світі. Знання та розуміння генезису розвитку філософської думки. Вміння та навички виокремлювати на підставі знання напрямів і течій історії філософії актуальних соціально-філософських проблем та здійснення їхнього аналізу. Вміння та навички оцінювати актуальність запланованих досліджень та використовувати здобутки минулого для осмислення проблем сьогодення.

PH 14. Знання та розуміння закономірностей і підстав розвитку світогляду та образу людини у різних соціокультурних та/чи цивілізаційних середовищах та вміння пропонувати шляхи вирішення соціально-філософських, антропологічних, інвайроменталістських проблем відповідно до запитів сьогодення.

PH 15. Вміння та навички ведення науково-дослідницької діяльності у сфері філософії та дотичних до неї дисциплін індивідуально та в науково-дослідних групах (колективах). Вміння та навички налагодження наукової взаємодії з дослідниками, які мають власну світоглядну позицію та толерантне ставлення до інакодумства.

PH 16. Вміння та навички публічно представляти, захищати результати наукового дослідження, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою. Вміння та навички використовувати сучасні засоби для візуальної презентації результатів дисертаційного дослідження. Навички участі у критичному діалозі та вміння зацікавлювати результатами дослідження.

PH 18. Вміння та навички критичного аналізу подій та явищ суспільного життя, використання філософської рефлексії для формування власної світоглядної позиції, усвідомлення моральної відповідальності за результати власної наукової діяльності. Вміння та навички корелювання досягнення філософської думки з природничими, політичними, етичними знаннями.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / лабора торні,)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1. Історія української філософії як навчальна дисципліна: предмет, функції, методи, ідейно-національне значення.	2/2	Системні уявлення про українську філософію як чинник розвитку української культури, умови національно-духовного відродження через відродження та збагачення питомої ваги національних духовних форм, «генофонду» духу нації.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
				2

			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	
2. Історико-філософська спадковість у вітчизняній філософській думці.	2/2	Розуміння проблеми історико-філософської спадковості як проблеми кристалізування історичних форм «чистої» філософії, «філософії-знання» і т. д.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
3. Релігійність в українській філософській думці.	2/2	Розуміння християнських цінностей – Істини, Добра, Краси й софійності філософування – присутніх відмінностей української філософської думки впродовж її історії.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
4. Філософська думка України періоду Київської Русі та в духовній культурі XIII-XIV ст.	2/2	Знання соціокультурних, духовно-ментальнісних витоків зародження вітчизняної філософської думки, відмінностей міфологічної свідомості українського народу: уявлень про світ, космос, місце людини в космосі, про природу і сенс людського буття; ролі книги у пізнанні світу.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
5. Гуманістичні, реформаційні ідеї в	2/2	Знання історичних, соціокультурних, духовно-ментальнісних умов і тенденцій	Підготовка реферативної доповіді,	5

українській філософії кінця XV-початку XVII ст.		переорієнтації характеру, змісту, спрямованості філософування, філософського життя в Україні в епоху Відродження: від теоцентризму – до пізнання природи і людини.	аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір). Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
6. Тематизація філософії у Києво-Могилянській академії. Філософія Григорія Сковороди.	2/2	Розуміння, що Києво-Могилянська академія – центр наукового життя України XVII-XVIII ст., а також специфічних відмінностей філософських ідей і концепцій вітчизняних мислителів – суперечливого поєднання дослідного вивчення дійсності та її уможливленого абстрактно-логічного тлумачення.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір). Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	5 2
7. Академічна філософія України XIX-початку XX ст., український романтизм XIX ст.	2/2	Освоєння панорами Української академічної філософії XIX ст. і західноєвропейського філософського дискурсу: кризи просвітницько-раціоналістичної парадигми філософування і статусу філософії як «науки наук».	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір). Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	5 2
8. «Історія філософії права» Памфила Юркевича у вітчизняному історико-філософському дискурсі.	2/2	Засвоєння «Філософії права», «Історії філософії права» в системі філософських знань, досліджень та як навчальних дисциплін у філософській спадщині П. Юркевича, чинників актуалізації філософсько-правової культури в умовах українського суспільно-політичного, духовно-культурного відродження та	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5

		розбудови основ громадянського суспільства, правової держави.	Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
9. Генеза філософського діалогу в історії вітчизняної філософської культури.	2/2	Розуміння філософії - особливої форми духовного синтезу, образу філософування як зманіфестування філософської рефлексії в умовах національної культури та історичного розвитку філософського жанру діалогу в українській філософії.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
10. Постмодерністські тенденції вітчизняного історико-філософського дискурсу в рецепціях філософської комунікації.	2/2	Засвоєння постмодерністських переорієнтацій української історії філософії: актуалізація понять «українська історико-філософська наука», «історико-філософські знання української філософії». Реалізація комунікативного потенціалу українських історико-філософських досліджень у межах і на засадах методології сучасних напрямів філософських досліджень. Розуміння вимог та перспектив розвитку освіти в галузі української історії філософії в умовах постмодерних духовно-інтелектуальних тенденцій.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
Всього				70
Залік			Теоретичні питання	30
Всього за 1 семестр				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика взаємодії:	Курс передбачає індивідуальну та групову форми роботи; атмосфера у навчальному середовищі є дружньою, відкритою до творчості та дискусій.
Політика щодо академічної доброчесності:	При підготовці до семінарських занять (підготовці доповідей, написанні рефератів, повідомлень, оформленні презентацій та ін. індивідуальних дослідницьких завдань) не допустимо порушення академічної доброчесності (див.

	https://nubip.edu.ua/node/12654 «Положення про академічну доброчесність в НУБіП України»)
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування навчальних занять є обов'язковим. Пропущені навчальні заняття повинні бути відпрацьовані на індивідуальних консультаціях за узгодженням із викладачем.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	Екзаменів	Заліків
90-100	Відмінно	зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано